

պանը Պ. Մուսուրուս՝ Ասատրիոյ ղեկավարին հետ մեկտեղ յայտնեց թէ այն բոլորութիւնը ապագային Քուցա իշխանին ժառանգացը համար ամենեւին ոչմ պիտի չունենայ :

Անցեալ տարուան ղեկտեմբեր ամսոյն մէջ Սերվիացոց, այսինքն Սերֆերուն ազգային ժողովը (սքուփինա) հրատարակեց թէ իրենց իշխանը Աղեքսանդր Գարա-Կեօրկնի՛լը արժանի ձգուած է եւ նորէն նորա տեղը դրուած է 82 տարեկան ծերունին Միլոշ Օպրենովիչը, որ քսան տարիէ ի վեր արքայութեամբ էր, եւ Վլաճաք երկիրը իւր կալուածին մէջ քաշուած կկենար: Սերվիոյ կառավարութիւնը, որպէս եւ Գանութեան իշխանութիւնը, Օսմանեան Դրանը հպատակ կհամարուի, բայց առանձին ազգային նկարագիր մը ունի հին ատենէն մնացած: Նոցա կառավարութիւնը հին ատեն, որպէս եւ այժմ, ծերակուտին, ազգային պատգամաւորներուն եւ ազգային ժողովով ընտրուած իշխանի մը ձեռքն էր: Միայն 1817-ին Միլոշ Օպրենովիչին իշխան ընտրուելու ժամանակը՝ ազգը անոր իւր վերայ ունեցած արդեանցը համար առաջարկեց տալ ժառանգական իշխանութիւն. այն վճիռը 1827-ին միւս ազգային ժողովովը հաստատեց: Սերվիոյ մէջ ազնուականք կամ վերին դաս մարդկան ըստածները չկան. ինքն իսկ իշխանը միշտ ժողովրդեան մէջէն կընտրուէր, եւ ժողովուրդը կհնազանդէր անոր իրեն ուրիշներէն աւելի քաջ եւ կառավարութիւն զիտցող մարդու: Այսպէս ընտրուեցան 1804-ին Գեորգ Սեւան կամ Գարա-Կեօրկ՝ այժմեան արժանի ձգուած Աղեքսանդր իշխանին հայրը, եւ Միլոշ Օպրենովիչը. ուստի զարմանք չէ որ ազգային ժողովը իրեն իշխանները ինչպէս հաստատելու՝ նոյնպէս ալ ձգելու իրաւունք ունի երբ որ տեսնէ թէ նոցա կառավարութիւնը երկրին օգտակար չէ. զարմանք չէ որ 1858-ին ազգային ժողովը Աղեքսանդր իշխանը արժանի հրաժարեցուց, ու պատգամաւորաց ձեռքով նետագայ բռնողը խրկեց անոր:

«Պարոն, ժողովուրդը բաւական աւեր ունեցաւ տեսնելու որ զուր ոչ յարմարութիւն ունիք եւ ոչ փափաք Սերվիան երջանկացնելու. ուստի ազգը մեր ձեռքովը կը խնդրէ որ իշխանութենէն հրաժարիք, այլ բոլ կուտայ ձեզ եւ ձեր ընտանեացը մեր երկրին մէջ մնալ, ուր զուր ապահով պիտի լինիք: ժողովուրդը ձեր պատասխանին կպահանջէ. հրաժարեցէք առանց դանդաղանաց, եւ անով կցուցընէք թէ ձեր հայրենիքը կսիրէք:» Աղեքսանդր իշխանը ազգային ժողովոյն այս խօսքին միւս օրը պատասխան խոստացաւ տալ. բայց ղեկտեմբերի 22 եւ 23-ին զիշերը Պելկրատի ամրոցը փախաւ, եւ Օսմանեան բերդակալ զօրաց ապաստանեցաւ: Այն ժամանակ ազգային ժողովը հրատարակեց որ Աղեքսանդր իշխանական կոչմանէն ձրուած է, եւ միաբերան Միլոշը նորա տեղը իշխան ընտրեցին, եւ զինքը հայրենիք կոչելու համար պատգամաւորներ յուղարկեցին:

Ազգային ժողովը միաբանութեամբ որոշեց որ Միլոշին իշխան ընտրուիլը Օսմանեան արքային իմացընէ եւ խնդրէ որ ընտրութիւնը հաստատէ: Օսմանեան Գուռը առանց զժառարութեան Սերվիացոց վճիռը հաստատեց, եւ ծերունին Միլոշ փետրուար ամսոյն սկիզբները Պելկրատ մտաւ, ուր ժողովուրդը մեծ խնդութեամբ ընդ առաջ եկաւ եւ ընդունեցաւ զինքը, եւ կառավարութիւնը նա ձեռք առաւ: Կրտսն թէ ժողովուրդը ուրախութենէն լացաւ, երբ առաջին անգամ եկեղեցիներուն մէջ Սերվիոյ իշխան Միլոշին անուան յիշեցին: Սերվիացիք Միլոշի որդւոյն Միքայէլին վրայ մեծ յոյս ունին, որ արքայութեան ժամանակը Ասատրիոյ մէջ կընսկէր: Առհասարակ կվկայեն թէ Միքայէլ իւր հօրը քաջութիւնն ու խելքը ունենալէն զատ, ունի նաեւ կրթութիւն եւ նոր գաղափարներ, ազնիւ բարք եւ ազգին ինքը զինքը սիրելի ընելու ջանք:

(Շարայարութիւնն յառաջիկայս:)

ՀԱՄԱՌՈՑ ՏԱՐԵԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՅԻՅ 1859 ՏԱՐԻՈՅ.

— Կարնոյ եւ Երզնկայի Առաջնորդ Գրիգորիոս արքեպիսկոպոսը կվախճանի ի Կարին յունվարի 11-ին՝ 44 տարեկան: — Չանապան գեղեցիկ կատարելութեանց տէր անձն մը զրկուեցաւ. ազգերնիս այս առաջնորդին մահուամբը:

— Միքայէլ Տարիեկան Լոռու - Մելիքեանց հայկազն զօրավարը ապրիլի 20-ին կհասնի Կոստանդնուպոլիս ի ղիմաց տէրութեան Ռուսաց, որ ուղեկից բլլայ նորընտիր Սրբազան Կարադիկոսին մինչեւ ի Թիֆլիզ եւ յԷջմիածին: — Իւր ազնուական բարուցը, բարձր աստիճանին եւ եռանդուն ազգասիրութեանը արժանատոր սէր եւ մեծարանք կընդունի ամենեւն ի Կոստանդնուպոլիս:

— Թեոդոսիոյ Խալիպեան Ռուսմանարանի շէնքին հիմնարկութեան հանդէպը կկատարուի մայիսի 15-ին. իսկ 19-ին կօրհնուի նոյն քաղաքին մէջ բացուած Խալիպեան տպարանը: — Ազգիս այժմու եւ ապագայ յառաջադիմութեանը նոր նոր նշաններ եւ յոյսեր:

— Սրբազան Կարադիկոսը յունիսի 2-ին ճանապարհ կելլէ Կոստանդնուպոլսէն Էջմիածին երբայու, 14-ին կհասնի Թիֆլիզ. յունիսի 7-ին կմտնէ ի Ս. Էջմիածին. օգոստոսի 15-ին կարադիկոսական Օծումը կընդունի: — Երկար ժամանակ ի վեր այսպիսի ազգային փառաւորութեան հան-

դեսներ չէին տեսած եւ այսպիսի մխիթարութիւններ չէին ունեցած մեր Հայկազուն եղբարքը ի Տանկաստան եւ ի Ռուսաստան միանգամայն:

— Շամախի քաղաքը մեծ գետնաշարժով զրեւէ բոլորովին կկործանի մայիսի 24-ին:

— Կարին քաղաքին (Երզնիքի մին) մեկ մասը սաստիկ գետնաշարժով կկործանի մայիսի 30-ին. այնուհետեւ շարժը ատեն ատեն դարձեալ կըլլայ, մինչեւ որ յունիսի 5-ին զրեւէ բոլոր քաղաքը հիմնայատակ կքանդուի: — Այժմու օսմանեան Հայաստանին գլխաւոր քաղաքն էր՝ 1400 տարուան՝ մեծն եւ վաճառաշահն Կարին. սա եւս ուրեմն Արտաշատ, Գուրին, Վաղարշապատ, Վաղարշակերտ, Երուանդակերտ, Անի, Արմաւիր եւ ուրիշ նոյակապ քաղաքներուն կարգը անցաւ, անոնց պէս բաղուեցաւ ահաւոր սասանութեամբ: Բայց մխիթարութիւնք՝ քանի որ գեր ազգը իւր ազգութիւնը վառ եւ կենդանի պահելու փափաքն ու ջանքը ունի. ազգային խռովութիւններն են զինքը կործանող գետնաշարժերը. ազիտութեան խաւարն է ազգութեան գերեզմանը. ասոնցմէ սարսափինք:

(Շարայարութիւնն յառաջիկայս:)